

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Physicam, siue Scientiam de Corpore naturali

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

II. Quatenus elementa mixtis insint.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95236](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95236)

illorum subtrahatur numerus rerum, & tunc residuus numerus numerum combinationum indicabit: in presenti ergo numeri in dupla proportionem iuxta numerum primarum quatuor qualitatum sunt vnum, duo, quatuor, octo: quorum summa sunt quindecim; à qua si quatuor abstrahas; sanè vndecim tantum remanebunt: vndecim ergo modis quatuor primæ qualitates combinari poterunt.

5. Secunda ratio, qua probari potest numerus quaternarius elementorum, à gravitate, & leuitate desumitur: omne corpus simplex, siue elementare, vel graue, vel leue est: si graue, aut simpliciter graue, vt terra; aut secundum quid, vt aqua: si leue est, aut simpliciter leue est, vt ignis; aut secundum quid, vt aer: ergo si attendatur grauitas, & leuitas corporum simplicium, hæc quatuor tantum esse poterunt: quod respexit ille Metamorphoseos 15. ibi.

*Quatuor æternos genitalia corpora mundus
Continet: ex illis duo sunt onerosa, suoque
Pondere in inferiustellus, atque vnda feruntur
Et totidem grauitate carent, nulloque premente
Alta petunt aer, atque aere purior ignis.*

6. Ratio tertia ex numero motuum simplicium deduci consuevit: vt enim docet Aristoteles 1. de celo, motus simplices sunt tantum tres; nimirum à medio ad medium, & circa medium: quorum primus vocatur sursum, secundus deorsum, tertius circularis: motus autem, quo corpus fertur, aut ab Oriente in Occidentem, vel è contrario; aut ab austro in aquilonem, vel è contra: hi, inquam, motus non simplices sed mixti sunt. In subiecta enim figura linea, per quam fit motus à meridie in aquilonem, quoad aliquas partes ad centrum, siue punctum circuli accedit, & appropinquat: quoad alias verò ab eo recedit, ac distat: vnde motus ipse factus per eam lineam partim tendit ad medium, ac deorsum est; partim verò à medio pergit, & sursum est: atque adeo non simplex, sed mixtus est.

7. Vnde sic argumentor: aut motus simplex est circularis, siue circa medium; & ita conuenit celo, quod irrequieto cursu in orbem conuoluitur: aut est ad medium simpliciter; & ita conuenit terræ ob summam grauitatem: aut medium secundum quid; & ita conuenit aquæ ob grauitatem infra summum: aut est à medio secundum quid; & ita conuenit aëri, qui ad leuitatem ignis proximè accedit: si igitur per motus simplices corpora simplicia metiamur, omisso corpore simplici caelesti, corpora simplicia sublunaria quatuor tantum reliqua erunt.

CAPUT II.

Quatenus elementa mixtis insint.

Elementa quoad eorum substantiales formas mixtis inesse tenent communiter Medici cum Hypocrate, & Galeno, & ex Theologis Aureolus, Albertus Magnus, & Iandunus, alique. Præcipua huius sententiæ fundamenta (nec enim omnia commemorare vacat) sunt, quæ sequuntur. Quatuor primariæ qualitates elementorum propriæ passionibus sunt: at vbicunq; propria passio reperitur, inibi forma reperitur: ergo in mixtis, in quibus quatuor primariæ qualitates recipiuntur, formæ etiam elementares recipiuntur. Præterea: si lignum viride in rogi proiciatur, ita succendetur, vt in quatuor elementa formaliter resoluatur: igitur iis formaliter constat: in ea enim vnumquodque resoluatur, quibus continetur. Antecedens experientia compertum est: siquidem ex ligno illo in ignem proiecto cernimus prodire flammam fumum, & humorem, ac cineres: at flamma ad ignem fumus ad aërem, humor ad aquam, & cinis ad terram spectat: vnde lignum destrui nihil aliud erit, quàm quatuor elementa in eo formaliter contenta dissipari, ac separari; non verò ea destrui pro eo ac cecinit ille 15. Metamorphoseos ibi:

*Nec perit in tanto quidquam mihi credito mundo;
Sed variat, faciemque nouat, nascique vocatur.
Incipere esse aliud, quàm quod fuit antemorigue
Desinere illud idem, cum sint huc forsitan illa.*

Hæc translata illuc: summa tamen omnia constant. Verùm oppositam sententiam tenent Philosophi, ac Theologi melioris notæ; eiusque probationem hac vnica ratione concludo: quia aut formæ elementorum ita in mixto sunt, vt in eadem eius parte omnes quatuor insint: aut ita, vt materia mixti quoad aliquas particulas formam vnius elementi, & quoad alias alterius elementi suscipiat: neutrum dici potest: ergo, &c. Minor quoad primam partem suadetur: quia iterum aut in materia mixti quoad eius omnes, & singulas partes tantum insunt formæ elementorum: ita vt forma mixti nihil aliud sit, quàm plures gradus formarum elementarium inuicem vniti, & combinati in eadem materia particula, & vicissim refracti, siue remissi, sicut Aureolus arbitratus est: & hoc sustineri nequit: tum quia lapis verbi gratia à ligno specie differt, & non penes magis, & minus; sicut album ab albo, vt lumine naturæ compertum est: at iuxta aduersarios specie non differrent, sicut album à nigro, sed sicut magis & minus album. Tum etiam, quia forma hominis cum spiritalis sit, in eiusmodi cohabitione formarum elementarium consistere nequit, quantumlibet virtutes elementorum, nempe primas qualitates postulet: cur ergo reliquorum mixtorum formæ substantiales in eiusmodi coagmentatione formarum elementarium sitæ sint, vt vt virtutes elementorum sibi vendicent? aut, quod Auerroes, & Auicenna arbitrati sunt, simul cum formis elementorum in quauis particula materia forma essentialis mixti realiter distincta, & superaddita residet? & hoc etiam sustineri nequit: quia ita in eadem parte materia

Dd 3 darentur

parentur duæ formæ substantiales, non solum non oppositæ, quales sunt forma mixti, & forma elementi, verum etiam directè oppositæ, & repugnantes: cuiusmodi sunt formæ elementares, ignis v.g. & aquæ.

10.

Eadem minor, quoad secundam eius partem, suadetur: quia si quatuor elementa in mixto re-
perta non penetrantur, sed in partibus materiæ sibi contiguïs reperiuntur; aut in iis ita contiguïs seorsim à quouis alio mixtum consistit: & sic vnum mixtum ab alio essentialiter, & specificè non differt, sed duntaxat quoad magis, & minus; aut præter elementa totum aliquod essentialiter ab elementis specie diuersum, in quouis mixto per partes elementares dispersum est: & cum huiusmodi totum formaliter elementum non sit, sed mixtum: sanè elementa in aliquo mixto formaliter non inerunt. Deinde qui fieri potest, vt elementum ignis piscibus formaliter insit, quin ab aqua vndique circumflua extinguatur? vel vt connaturaliter, & absque violentia extra centrum existat in lapide verbi gratia? Argumenta contraria momentosa non sunt. Ad primum respondeo: primæ qualitates in summo sunt affectiones formarum elementarium: at non in summo, sed infra summum, atque ad temperiem, & æquilibrium redactæ in mixtis reperiuntur. Ad secundum respondeo: quemadmodum homo resoluitur, & desinit in cadauer? cum tamen formaliter cadauere non constet: ita similiter in præsentia &c. Deinde falsum est, cum lignum incenditur, illud in quatuor elementa resolui: fumus enim, etsi aëri affinis sit, ab eo tamen specie distinguitur: haud secus ac exhalatio, quam ligna odorifera fragrant: humor etiam, quem lignum per poros exudat, ab aqua specie differt: haud aliter ac humor ex herbis, & floribus eliquatus ab aqua naturali specie differt; & ob id materia Baptismi esse nequit.

CAPVT III.

Quatenus elementa in mixtis ad temperiem redigantur?

11.

VIdimus, quatuor elementa tantum virtualiter, & quoad eorum principales qualitates in mixtis reperiiri, ad temperiem tamen, & moderationem redacta: cuiusmodi autem temperamentum nihil aliud est, quam ipsæ primæ qualitates in eo gradu, quo se mutuo compari possunt: ita Galenus lib. 1. de vsu partium, & Aristoteles in cap. de qualitate; temperamentum bisariam æquale esse potest; nimirum vel ad pondus, vel ad iustitiam: æqualitas ponderis tunc interuenit, cum in mixto tot gradus caloris, quot frigoris, totque humiditatis, quot siccitatis inexistunt: æqualitas proportionis, siue iustitiæ est, qua quatuor primæ qualitates in gradibus inæqualibus mixto competunt; ita tamen, vt eius naturæ consentaneæ sint, & ad eius functiones deseruiant. Deinde temperamentum æquale ad pondus eiusmodi esse potest, vel in qualitatibus alteratiuis, quales sunt quatuor principales, & ex iis oriundæ; vel in qualitatibus loco motiuis, quales sunt grauitas, & leuitas. Rursus temperamentum æquale ad pondus in

utrisque qualitatibus, vel debitum, vel indebitum esse potest.

Quibus constitutis asserendum est primò, in qualitatibus alteratiuis naturaliter possibile esse temperamentum æquale ad pondus nonnullis mixtis indebitum: (æqualitatem ad iustitiam, quam nemo non admittit, data opera prætermittito.) Assertionem autem positam in hunc modum suadeo: qualitates contrariæ solum vltra mediam intensiorem in gradibus æqualibus se se non compatiuntur: igitur in pluribus mixtis in media intensiõe, vel infra illam ad pondus æquari possunt. Deinde quemadmodum non est transire de loco propinquo ad remotum sine medio: ita similiter non est transire de minus calido verbi gratia ad longè magis calidum sine medio: at medium inter magis calidum, quam frigidum; minusque calidum, quam frigidum, est calidum æquale frigido: ergo nequit aliquod mixtum minus calidum, quam frigidum transire ad magis calidum quam frigidum, vt sæpè sæpius transit, quin prius sit æquè frigidum, ac calidum.

Asserendum secundò est, complura esse mixta, in quibus naturaliter repugnat temperamentum quatuor primarum qualitatium æquale ad pondus: siquidem cor suapte natura calidissimum est; nimirum in quo, velut in camino spiritus vitales elaborantur; cerebrum frigidi diffimum est, vt potè quod cordis calorem temperat: ossa summè sicca sunt, videlicet quæ sua soliditate, ac duntie reliquam corporis molem velut columnæ quædam sustinent: pupilla humida valde est, scilicet vt in eam species visibiles facilius imprimantur: quod si natura has hominis partes ad æquipondium reuocaret, sanè functiones suas exercere non possent, atque adeo naturaliter perirent.

Asserendum tertio est, possibile esse mixtum aliquod in quo grauitas, & leuitas ad pondus æquales sint: primò à paritate æqualitatis ad pondus inter qualitates alteratiuas. Secundò quia in eiusmodi mixto nulla apparet repugnantia. Dices, eiusmodi corpus quocunque loco collocaretur, ibi quiesceret: nec enim sursum ascenderet; aliàs eius leuitas eius grauitatem exuperaret; neque etiam deorsum: aliàs eius grauitas eius leuitati præponderaret: incertæ igitur sedis, nulliusque centri esset, quod tamen repugnat. Verum in primis consequens absurdum non esse ex eo constat, quod pleræque in hoc potius, quam illo tempore existere minimè postulent: cur ergo implicet similis indifferentia in ordine ad locum? Deinde sequela non tenet: namque corpus illud æqualis leuitatis, & grauitatis locum medium inter sursum, ac deorsum velut centrum sibi vendicaret, & inter aërem & aquam, siue in vtriusque confinio quiesceret.

Ita de æqualitate vtrarumque qualitatium

Cardinalis Toletus 2. de generat. qu.

2. Collegium Conimbricense,

ibidem. Marsilius, Saxonia,

& plerique Nominales.

* * *